

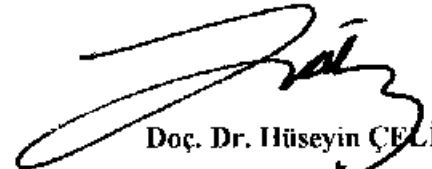
T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

SAYI: 31	TARİH: 05.04.2007	KONU: "Bakıma Muhtaç Özürlü Bireylere Hizmet Verecek Bakım Elemanı Yetiştirme" Kurs Programı
ÖNCEKİ KARARIN		
SAYI:	TARİH:	

Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğünün 21.03.2007 tarih ve 52658 sayılı teklif yazısı üzerine Kurulumuzda görüşülen, 390 saat süreli "Bakıma Muhtaç Özürlü Bireylere Hizmet Verecek Bakım Elemanı Yetiştirme" kurs programının ekli örneğine göre kabulü kararlaştırıldı.

Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN
Kurul Başkanı

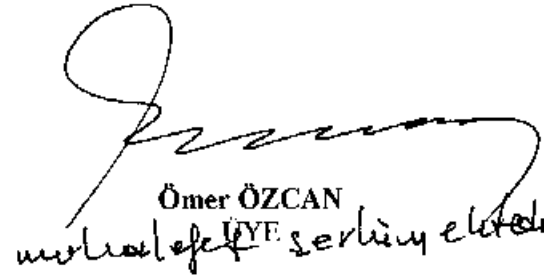
Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK
Millî Eğitim Bakanı

Nazım İrfan TANRIKULU
ÜYE

Dr. Veli KILIÇ
ÜYE

Ömer ÖZCAN
ÜYE

Füsün KÖKSAL
ÜYE

Ahmet SÖNMEZ
ÜYE

Ahmet Ergun BEDÜK
ÜYE

Zübeyir YILMAZ
ÜYE

İbrahim BÜKEL
ÜYE

(Görevli)
Hüseyin Alp BOYDAK
ÜYE

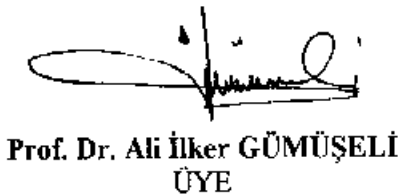
Dr. Muammer YILDIZ
ÜYE

Halil AŞICI
ÜYE

Merdan TUFAN
ÜYE

Prof. Dr. Ali İlker GÜMÜŞELİ
ÜYE

Dr. Vahap ÖZPOLAT
ÜYE

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü

21 MAR 2007

SAYI : B.08.0.ÖÖG.0.19.02.04.(K5)
KONU:Öğretim programı

00052658

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANLIĞINA

İl.Gİ: 20/03/2007 tarih ve B.08.4.MEM.4.06.00.16-420-/17 sayılı yazı,

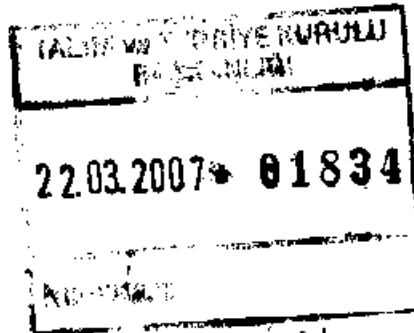
Ankara İli Altındağ İlçesinde faaliyette bulunan Özel Şefkath Eller Yaşlı ve Özürlü Bakıcı Elemanı Yetiştirme Kursu'na ait, "Özürlü Bakım Elemanı Kursu" öğretim programı Genel Müdürlüğümüzce program çerçevesi bakımından incelenerek, ilişikte sunulmuştur.

Programın kursta uygulanıp uygulanamayacağı konusunda Başkanlığımız görüşünün bildirilmesi ve eklerinin iadesini arz ederim.

Öner GÜNEY
Genel Müdür

EK:1-Öğretim Programı ve CD

18.07

1. KURUMUN ADI:

2. KURUMUN ADRESİ:

3. KURUCUNUN ADI:

4. PROGRAMIN ADI: Bakıma Muhtaç Özürlü Bireylere Hizmet Verecek Bakım Elemanı Yetiştirme Kursu Programı

5. PROGRAMIN DAYANAĞI

a) 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu

b) 5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

c) 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununa eklenen ek 7 inci maddesi

ç) Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği

d) Özel Kurslar Yönetmeliği

e) Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği

f) Bakıma Muhtaç Özürlülerin Tespiti ve Bakım Hizmeti Esaslarının Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik

g) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 05.05.2005 tarih ve 24 sayılı kararı ile kabul edilen "Özel Kurslar Çerçeve Programı"

6. PROGRAMIN SEVİYESİ: En az ilköğretim mezunu olan ve 18–50 yaşlarındaki bireyler.

7. PROGRAMIN AMAÇLARI

Bu program ile kursiyerlerin;

1. Bakım hizmetinin alanı ve sınırlarının farkına varmaları,
2. İnsan sağlığı ve gelişim süreciyle ilgili genel bilgiler edinmeleri,
3. Yaş ve özür gruplarına göre öğrenme ve öğretme sürecinin özelliklerini tanımaları,
4. Özürlülüğün ve özür gruplarının özelliklerinin farkına varmaları,
5. Özürlü bireylerin kişisel bakım ihtiyaçlarının önemini kavramaları,
6. Özürlü bireylerin kişisel bakım ihtiyaçlarını karşılamaları,

7. Özürlü bireylerin psiko-sosyal ihtiyaçlarını tanımaları,
 8. Özürlü bireye/bireylere sahip olan ailelerinin ihtiyaçlarını tanımaları ve aile ile işbirliği yapmaları,
 9. Özürlü bireyin sosyal hayata uyumuna ve katılımına yönelik refakat hizmeti sağlamaları,
 10. Gerktiğinde temel ilkyardım uygulamaları yapmaları,
 11. Özürlü bireylerin sağlığını koruyucu ve güvenliğini sağlayıcı tedbirler almaları,
 12. Ahlaki ve insani çerçevede hizmeti önemsemeleri ve hizmet vermede istekli olmaları,
 13. Bakım hizmeti sınırlarını dikkate alarak gerktiğinde ilgili meslek elemanları ile işbirliği içerisinde çalışmaları,
 14. Etik ilke ve kurallara uymaları,
 15. Kendilerini sürekli geliştirmeyi alışkanlık haline getirmeleri
- beklenmektedir.

8. PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Programda yer alan konuların işlenişi, programın amaçlarında belirtilen seviyede olacaktır.
2. Programın içeriğinde yer alan konu sırası aynı zamanda uygulama sırasındır. Fakat öğretim ortamı, çevre imkânları ve kursiyerlerin eğitim düzeyleri dikkate alınarak gerekli görülen konular arasında sıra değişikliği yapılır.
3. Programın içeriğinde yer alan konuların teorik eğitimi toplam 240 saat süre içinde bir bütün olarak verilecektir. Konuların uygulama eğitimi ise gündüzlü ve/veya yatılı bakım hizmeti veren özel ve resmi bakım merkezlerinde toplam 150 saat olarak gerçekleştirilir. Gerekli görülmesi halinde uygulamalı eğitim, teorik eğitime paralel bir şekilde de yürütülür.
4. Konulara ayrılan süreler; öğretim ortamı, kursiyerlerin hazır bulunuşluk durumları ve çevre imkânları da dikkate alınmak suretiyle kurs öğretmeni tarafından değiştirilir.
5. Konuların işlenişinde, ilgiyi canlı tutmak ve kalıcılığı sağlamak amacıyla görsel işitsel eğitim materyallerinden yararlanılır.
6. Programın içerik bölümdeki "Psiko-Sosyal İhtiyaçlar" başlığı altında yer alan konular kursiyerlere bilgi düzeyinde verilecektir. Bu bölüme ilişkin çalışmalar ilgili meslek elemanları tarafından yürütülecektir.
7. Uygulamalı eğitim sırasında eğitici, uygulamayı bizzat yaparak göstermeli ve kursiyerlerin de bizzat yapmaları sağlanır.
8. Kursiyerlerin eğitiminde kişisel özellikleri, giriş yeterlilikleri, öğrenme ihtiyaçları ve yaşları dikkate alınır.
9. Eğiticiler, bakım elemanı kurs programında yer alan konular için ders planı hazırlar. Eğiticiler ders planında eğitim alacak grubun özelliklerine, ihtiyaçlarına eğitim ortamına, dersin içeriğine uygun materyal sağlanmasına özen gösterirler.
10. Kurs programında eğitici olarak görev alacakların 4 yıllık lisans programlarının sosyal hizmet, hemşirelik, psikoloji, çocuk gelişimi ve eğitimi, fizyoterapi, özel eğitim bölümlerinin birinden mezun olmaları gerekmektedir.

11. Kursiyerlere, teorik ve uygulamalı eğitimin sonunda sınava tabi tutulurlar. Teorik ve uygulamalı sınavların sonuçlarının ortalamaları alınarak başarı puanı 70 ve üstü olanlara "Kurs Bitirme Belgesi" verilir.
12. Eğitim, her konu alanında uzman kişiler tarafından program dahilinde, eğitici ve katılımcıların karşılıklı iletişim içinde anlatma ve tartışma şeklinde, yol gösterme, rol oynama, örnekleme gibi yöntem ve tekniklerle verilir. Uygulamada gözlem ve uygulama teknikleri kullanılır. Eğitim ve öğretim süreci, eğiticiler tarafından her aşamada izlenir. Programda CD, projeksiyon cihazı, maketler ve eğiticilerin hazırlayacağı dokümanlar gibi eğitim araçları ve görsel materyaller kullanılacaktır.
13. Öğretim materyallerinin seçiminde görsel, işitsel öğretim materyalleri ile dokunmaya dayalı öğretim materyallerinin seçimine özen gösterilecektir. Kursta kullanılacak öğretim materyalleri öğretmen tarafından belirlenecektir.
14. Uygulamalı sınav, eğitimi veren eğitici ve alanında deneyimli uzmanlar ile işbirliği içinde kendi alanı ile ilgili oluşturacağı değerlendirme formu çerçevesinde yapılır.

9. PROGRAMIN SÜRESİ

a) Teorik Eğitim

Haftalık süre: Günde 6 saat x 5 gün = 30 saat,

Toplam süre: 8 hafta x 30 saat = 240 saattir.

b) Uygulamalı Eğitim

Haftalık süre: Günde 5 saat x 5 gün = 25 saat,

Toplam süre: 6 hafta x 25 saat = 150 saattir.

10. PROGRAM İÇERİĞİNİN TOPLAM KURS SÜRESİNE GÖRE HAFTALIK DAĞILIMI

1. HAFTA

A. GİRİŞ

1. Programın Amacı ve Hedefi
2. Temel İnsan Gereksinimleri
3. Özürlülüğe Genel Bakış
4. Bakım Hizmetleri (Evde ve Kurumda Bakım)
5. Bakıcı Personelin Görev Alanı ve Tanımı
6. Etik İlke ve Kurallar

B. GENEL İNSAN SAĞLIĞI VE GELİŞİM

1. Genel Sağlık Bilgileri
2. Gelişim Alanları Ve Birbiriyle İlişkisi
 - a. Psiko motor gelişim
 - b. Sosyal ve duygusal gelişim
 - c. Bilişsel ve dil gelişimi
 - ç. Cinsel gelişim

2. HAFTA

ÖZÜRLÜLÜK

1. Özürlülük ve Nedenleri
2. Özürlülük Türleri ve Yaş Dönemlerine Göre Özellikleri
 - a. Ortopedik özürllüler
 - b. Zihinsel özürllüler
 - c. Görme özürllüler
 - d. İşitme özürllüler
 - e. Dil ve konuşma bozukluğu olanlar
 - f. Ruhsal ve duygusal özürllüler
 - g. Süreğen hastalıklar
3. Birden Fazla Özürlülük
4. Bakıma Muhtaç Özürllü
5. Özürllü Bireyin Yasal Hakları
6. Özürllü Bireyin İhmal ve İstismarının Önlenmesi

3. HAFTA

ÖZÜR VE YAŞ GRUPLARINA GÖRE ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜRECİ

1. Öğrenme ve Öğretme Sürecinin Özellikleri
2. Tuvalet Eğitimi
3. Eğitim Materyalleri ve Oyuncaklar
4. İletişim Yöntemleri (Sözlü, Yazılı, İşaret Vb.) ve Teknolojinin Kullanılması
5. Davranış Çeşitleri
 - a. Olumlu davranışlar
 - b. Olumsuz davranışlar
 - c. Olumlu davranışların desteklenmesi

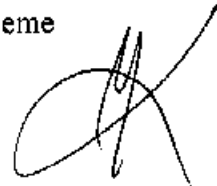
4-6. HAFTA

A. ÖZÜRLÜ BİREYİN BAKIMI

1. Kişisel Bakım ve Önemi
2. Beslenmenin Önemi
 - a. Yeme ve içme ihtiyacının giderilmesi
 - b. Yemek hazırlama/servis
 - c. Diyete uygun yemek hazırlama
2. Kişisel Hijyenin Önemi
 - a. Saç bakımı
 - b. El, yüz ve ayak temizliği
 - c. Diş temizliği ve diş protezi bakımı
 - ç. Tırnak kesimi
 - d. Elbise giydirme ve çıkarma
 - e. Sakal tıraşı
 - f. Tuvalet ihtiyacının giderilmesi ve temizliği
 - g. Ped, hasta bez vb. kullanımı
 - ğ. Banyo yaptırma
 - h. Burun ve kulak temizliği
 - ı. İstenmeyen tüylerin temizliği
3. Hareket Sınırlılığının ve İstenmeyen Hareketlerin Etkileri
4. Teknoloji Kullanımı (Telefon, Çamaşır Makinesi Vb.)
5. Sosyal Mekânları ve Ulaşım Araçlarını Kullanabilme
6. Evin Düzeninin Korunması
7. Yaşam Bulgularını İzleme ve Acil Durumda İlgili Birimlere Bildirme
8. Bakıma Muhtaç Birey İçin Uzmanlar Tarafından Öngörülen Tedavinin İzlenmesi
9. Özürünün Kullandığı Yardımcı Araç, Gereç ve Cihazların Kullanımı

B. PSİKO-SOSYAL İHTİYAÇLAR

1. Stresle Başa Çıkma (Özür-lü-Aile- Bakım Elemanı)
2. Özür-lü Bireyin Özü-rüne İlişkin Tepkileri
 - a. Özür-lülüğü kabullenmesi veya reddetmesi
 - b. Sosyal çevreye uyum
3. Özür-lü Bireyin Psiko-Sosyal İhtiyaçları
 - a. Duygusal gereksinimleri
 - b. Akran ilişkileri
 - c. Beklentileri
 - d. Gelecek planları
 - e. Mesleki ihtiyaçları
 - f. Ekonomik ihtiyaçları
 - g. Sosyal ihtiyaçları
 - h. Toplumla bütünleşme
 - i. Özür-lülük durumuna göre değişen koşullara uyum
 - j. Evlilik,
 - k. Çocuk sahibi olma/olmama
4. Özür-lü Bireyin Olası Psikolojik Sorunları
 - a. Psikolojik yardıma yönlendirme
 - b. Psikolojik yardım ve destek hizmetlerini destekleme

7. HAFTA

ÖZÜRLÜ BİREYİN AİLESİ

1. Özürlü Birey/Bireylere Sahip Ailelerde Özürlünün Bakımını Üstlenen Kişilerin Sorumluluğu ve İhtiyaçları

2. Özürlü Birey/Bireylere Sahip Ailelerin Özellikleri ve Özürlülüğe İlişkin Tepki ve Tutumları

- a. Şoka girme
- b. Reddetme
- c. Kabullenme
- d. Tükenmişlik
- e. Her yaş döneminde yeniden kabul
- f. Birlikte yaşamayı öğrenme
- g. Gelecekle ilgili beklenti ve kaygılar

3. Aile İle İşbirliği İçinde Çalışma ve Ailenin Katılımının Sağlanması

8. HAFTA

A. ÖZÜRLÜ BİREYE YÖNELİK AKTİVİTELER

1. Sosyal Aktiviteler (Ev ziyareti, alış-veriş vb.)
2. Kültürel Aktiviteler (Kitap okuma, geziler vb.)
3. Sportif Aktiviteler (Oyun oynama, spor vb.)
4. Sanatsal Aktiviteler (Müzik, resim vb.)

B. TEMEL İLK YARDIM UYGULAMALARI

1. İlk Yardım ve Temel Uygulamaları
2. Kanamalarda İlk Yardım
3. Yaralanmalarda İlk Yardım
4. Yanık, Donma ve Sıcak Çarpmalarında İlk Yardım
5. Kırık, Çıkık ve Burkulmalarda İlk Yardım
6. Zehirlenmelerde İlk Yardım
7. Hayvan Isırmalarında İlk Yardım
8. Göz, Kulak ve Buruna Yabancı Cisim Kaçmasında İlk Yardım
9. Boğulmalarda İlk Yardım
10. Hasta-Yaralı Taşıma Teknikleri

C. GÜVENLİ ÇEVRE

1. Bireyin sağlığını koruyucu ve geliştirici çevresel önlemler
2. Çevrenin özürlü bireyin ihtiyaçlarına ve özelliklerine uygun olarak düzenlenmesi
3. Yaşanılan ortamın temizliği, düzenlenmesi ve dikkat edilmesi gereken hususlar
4. Özürlünün kullandığı araç-gereç ve cihazların kullanımı, saklanması ve bakımı
5. Tıbbi bakım malzemelerinin kullanımı, saklanması ve imhası
6. Özürlü birey, aile ve bakım elemanı güvenliği

11. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR

Değerlendirmeye ilgili esaslar bölümünde, program süresince ve sonunda ölçme ve değerlendirilmenin nasıl ve ne sıklıkla yapılacağı belirtilecektir. Sınav değerlendirmesi, 2005 tarih ve 25883 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan MEB Özel Kurslar Yönetmeliğinin 24. maddesi dikkate alınarak yapılacaktır.

Kursiyerler, aldıkları teorik eğitimi takiben yazılı sınava tabi tutularak teorik bilgi ölçme sınavı yapılır. Uygulama eğitimi sınavı, oluşturulacak Değerlendirme Formu çerçevesinde eğitimin yapıldığı kurum yetkilisinin de katılımı sağlanarak uygulamalı olarak yapılır. Kursiyerler; bilgi, beceri ve tutumların gelişiminin değerlendirilmesi amacıyla yapılan teori ve uygulama sınavlar sonucunda aldıkları puanların ortalamasının en az 70 olması halinde başarılı sayılırlar. Başarılı olanlara MEB tarafından Kurs Bitirme Belgesi verilir.

12. PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ

Programın uygulanmasında, 17.03.2004 tarih ve 25405 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan “Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği”nin 31. maddesine göre belirlenen kriterlere uygun olmak koşuluyla aşağıdaki eğitim araç ve gereçleri ile belirtilen mevzuatlarla belirlenen eğitim araç ve gereçleri bulunacaktır.

1. Özel öğretim kurumları ile ilgili mevzuat
2. Özel eğitim ile ilgili kaynak kitaplar, görsel işitsel materyaller
3. Özürlüler ile ilgili mevzuat
4. Özürlülerin bakımı ile ilgili kaynak kitaplar, görsel işitsel materyaller
5. Sedyeler, Yataklar
6. Kişisel bakım malzemeleri,
7. İlk yardım araçları

BAKIMA MUHTAÇ ÖZÜRLÜ BİREYLERE HİZMET VERECEK BAKIM ELEMANI YETİŞTİRME KURSU PROGRAMI SEVİYESİNİN GEREKÇESİNE İLİŞKİN RAPOR

Özürlülük, doğuştan ya da sonradan yaşanan bir sağlık sorunu nedeniyle bedenın yapı ve fonksiyonlarında bozulma sonucu kişinin yaşamsal aktivitelerinin kısıtlanması ve bunun sonucu olarak da toplumsal yaşama katılımının engellenmesi durumudur.

Dünya nüfusunun önemli bir oranını özürlülerin oluşturduğu günümüzde, zihinsel, fiziksel ya da duygusal özürleri sonucu, Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre gelişmiş ülkelerde nüfuslarının % 10, gelişmekte olan ülkelerde ise % 13 özürlü olduğu tahmin edilmektedir.

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) 2002 yılında 97.000 kişi ile görüşülerek yaptığı araştırmaya göre ülkemiz nüfusunun % 12.28'i özürlü insanlardan oluşmaktadır.

Ülkemizdeki özürlü bireylere yönelik olarak, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ile kurulan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) Genel Müdürlüğü diğer ihtiyaç gruplarının yanı sıra özürlü bireylerin bakımı, korunması, rehabilitasyonu ve toplumsal yaşama tam katılımlarını sağlamaya yönelik sosyal hizmetleri organize etmek, geliştirmek ve yürütmekle sorumludur.

Ülkemizde özürlü bireylerin bakımı, 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ile kurulan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) Genel Müdürlüğü'ne bağlı İl Müdürlükleri bünyesinde faaliyet gösteren yatılı bakım ve rehabilitasyon merkezleri ile gündüzlü rehabilitasyon ve aile danışma merkezleri ile sağlanmaktadır.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı yatılı bakım hizmeti veren özürlülere yönelik kuruluşlar tam kapasite ile hizmet vermekle birlikte mevcut talebi karşılayamamakta, başvuruda bulunan ve kayıtlara alınan özürlü bireylerin sayısı da her geçen gün artmaktadır. Ayrıca, mevcut kuruluşlarda korunma ve bakım altında bulunan özürlü bireylere verilen hizmetlerin çeşitliliği konusunda da sorunlar yaşanmaktadır. Bu nedenle, bakıma muhtaç özürlülere hizmet sunacak yeni hizmet modellerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda, hizmet veren kuruluşların sayıları ve istihdam ettikleri personel sayısının artırılması, evde bakım ve bireysel destek hizmetlerinin artışı gerekmektedir.

Bu nedenle, özür lü lü ğü n ö n l e n m e s i , ö z ü r l ü l e r i n s a ğ l ı k , e ğ i t i m , r e h a b i l i t a s y o n , i s t i h d a m , b a k ı m v e s o s y a l g ü v e n c e y e i l i Ő k i n s o r u n l a r ı n ı n ç ö z ü m ü i l e h e r b a k ı m d a n g e l i Ő m e l e r i v e ö n l e r i n d e k i e n g e l l e r i k a l d ı r m a y ı s a ğ l a y a c a k t e d b i r l e r i a l a r a k t o p l u m a k a t ı l ı m l a r ı n ı n s a ğ l a n m a s ı a m a ç l a n m ı Ő o l a n 0 7 . 0 7 . 2 0 0 5 t a r i h v e 2 5 8 6 8 s a y ı l ı R e s m i G a z e t e d e y a y ı m l a n a n 5 3 7 8 s a y ı l ı “ Ö z ü r l ü l e r v e B a z ı K a n u n v e K a n u n H ü k m ü n d e K a r a m a m e l e r d e D e ğ i Ő i k l i k Y a p ı l m a s ı H a k k ı n d a K a n u n ” u n 6 . m a d d e s i n d e B a k ı m “ Ö z ü r l ü k i Ő i Ő i l e r i n y a Ő a m l a r ı n ı ö n c e l i k l e b u l u n d u k l a r ı o r t a m d a s a ğ l ı k , h u z u r v e g ü v e n i ç i n d e s ü r d ü r m e s i , t o p l u m i ç i n d e k e n d i k e n d i l e r i n i i d a r e e d e b i l e y e k v e ü r e t k e n h â l e g e l e b i l e y e k Ő e k i l d e b a k ı m v e r e h a b i l i t a s y o n l a r ı n ı n y a p ı l m a s ı , b u n l a r d a n i h t i y a c ı o l a n l a r ı n g e ç i c i v e y a s ü r e k l i b a k ı m a l t ı n a a l ı n m a s ı v e y a b u n l a r a e v d e b a k ı m h ı z m e t i s u n u l m a s ı e s a s t ı r . ” Ő e k i n d e t a n ı m l a n m ı Ő v e a y n ı K a n u n ’ u n 8 . m a d d e s i i l e “ b a k ı m h ı z m e t l e r i n i n s u n u m u k i Ő i n i n b i y o l o j i k , f i z i k s e l , p s i k o l o j i k v e s o s y a l i h t i y a ç l a r ı d a d ı k k a t e a l ı n a r a k , b a k ı m h ı z m e t l e r i n i n s t a n d a r d ı z a s y o n u , g e l i Ő t i r i l m e s i v e y a y g ı n l a Ő t ı r ı l m a s ı i ç i n S o s y a l H ı z m e t l e r v e Ç o c u k E s i r g e m e K u r u m u G e n e l M ü d ü r l ü ğ ü ’ n e ” v e r i l m i Ő t i r . B u n e d e n l e , S H Ç E K G e n e l M ü d ü r l ü ğ ü k o o r d i n a t ö r l ü ğ ü n d e S a ğ l ı k B a k a n l ı ğ ı , M a l i y e B a k a n l ı ğ ı i l e Ö z ü r l ü l e r İ d a r e s i B a Ő k a n l ı ğ ı t a r a f ı n d a n g e r ç e k v e h u k u k t ü z e l k i Ő i l e r i t a r a f ı n d a n a ç ı l a c a k b a k ı m a m u h t a ç ö z ü r l ü l e r e y ö n e l i k ö z e l b a k ı m m e r k e z l e r i n i n a ç ı l ı Ő i z n i , f i z i k i Ő a r t l a r ı , ç a l ı Ő m a , p e r s o n e l s t a n d a r d ı , d e n e t l e n m e l e r i i l e ü c r e t t e s p i t i v e ö d e m e l e r i n e i l i Ő k i n u s u l v e e s a s l a r ı b e l i r l e m e k a m a c ı y l a 3 0 . 0 7 . 2 0 0 6 t a r i h v e 2 6 2 4 4 s a y ı l ı R e s m i G a z e t e ’ d e y a y ı m l a n a r a k y ü r ü r l ü ğ e g i r e n “ B a k ı m a M u h t a ç Ö z ü r l ü l e r i n T e s p i t i v e B a k ı m H ı z m e t i E s a s l a r ı n ı n B e l i r l e n m e s i n e İ l i Ő k i n Y ö n e t m e l i k ” , “ B a k ı m a M u h t a ç Ö z ü r l ü l e r e Y ö n e l i k R e s m î K u r u m v e K u r u l u Ő l a r B a k ı m M e r k e z l e r i Y ö n e t m e l i ğ i ” v e “ B a k ı m a M u h t a ç Ö z ü r l ü l e r e Y ö n e l i k Ö z e l B a k ı m M e r k e z l e r i Y ö n e t m e l i ğ i ” h a z ı r l a n m ı Ő t ı r .

S ö z k o n u s u K a n u n h ü k ü m l e r i g e r e ğ i n c e h a z ı r l a n a n Y ö n e t m e l i k l e r i n u y g u l a n m a s ı i l e s o s y a l g ü v e n l i k k u r u m l a r ı n a t a b i o l m a y a n , b a k ı m a m u h t a ç ö z ü r l ü l e r d e n a i l e s i n i k a y b e t m i Ő o l a n l a r i l e a i l e s i e k o n o m i k v e y a s o s y a l y o k s u n l u k i ç e r i s i n d e b u l u n a n l a r a b a k ı m h ı z m e t i n i n r e s m î v e y a ö z e l b a k ı m m e r k e z l e r i n d e y a d a i k a m e t l e r i n d e v e r i l m e s i , S H Ç E K b a k ı m v e r e h a b i l i t a s y o n m e r k e z l e r i n d e b a k ı l a n l a r d ı Ő ı n d a k i l e r i n b a k ı m ü c r e t i n i n b u a m a ç l a K u r u m b ü t ç e s i n e k o n u l a c a k ö d e n e k t e n k a r Ő ı l a n m a s ı h ü k m e b a ğ l a n m ı Ő i k e n ö z ü r l ü b i r e y l e r a r a s ı n d a e Ő i t l i ğ i n s a ğ l a n m a s ı a m a c ı y l a h a z ı r l a n a n v e 1 0 . 0 2 . 2 0 0 7 t a r i h v e 2 6 4 3 0 s a y ı l ı R e s m i G a z e t e ’ d e y a y ı m l a n a r a k y ü r ü r l ü ğ e g i r e n 5 5 7 9 s a y ı l ı “ S H Ç E K K a n u n u n d a D e ğ i Ő i k l i k Y a p ı l m a s ı H a k k ı n d a K a n u n ” u n 2 i n c i m a d d e s i i l e “ h e r n e a d a l t ı n d a o l u r s a o l s u n h e r t ü r l ü g e l i r l e r i t o p l a m ı e s a s a l ı n m a k s u r e t i y l e ; k e n d i l e r i n e a i t v e y a b a k m a k l a y ü k ü m l ü o l d u ğ u b i r e y s a y ı s ı n a g ö r e k e n d i l e r i n e d ü Ő e n o r t a l a m a a y l ı k g e l i r t u t a r ı b i r a y l ı k n e t a s g a r i ü c r e t t u t a r ı n ı n 2 / 3 ’ ü n d e n d a h a a z o l a n b a k ı m a m u h t a ç ö z ü r l ü l e r e d e b a k ı m h ı z m e t i v e r i l m e s i ” h ü k m e b a ğ l a n m ı Ő t ı r .

Bu çerçevede, Bakıma Muhtaç Özürlülerin Tespiti ve Bakım Hizmeti Esaslarının Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik'in 11 inci maddesi ile bakım hizmetlerinin, bakıma muhtaç özürünün veya ailesinin tercihinine göre; SHÇEK Genel Müdürlüğü'ne bağlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde, SHÇEK Genel Müdürlüğünün izni ile açılan diğer resmî kurum veya kuruluşlara ait bakım merkezlerinde, gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine ait özel bakım merkezlerinde veya bakıma muhtaç özürünün ikametgâhında verilmesi esası belirlenmiştir.

Bakıma muhtaç özürülere verilecek bakım hizmetlerinin gerçekleştirilmesi için zorunlu çalıştırılması gereken personel ve sayısı da belirlenmiştir. Bu personel içerisinde yer alan bakıcı personel sözkonusu Yönetmeliklerde, "bakıma muhtaç özürülere bakım hizmeti sunabileceğine ilişkin Millî Eğitim Bakanlığı onaylı sertifikası olan ve bakım merkezinde veya bakım merkezine bağlı olarak bakıma muhtaç özürünün ikametgâhında, bakıma muhtaç özürülere kişisel bakım hizmeti sunan kişi" olarak tanımlanmıştır. Görev, yetki ve sorumluluğu hizmet verdiği gruptaki bakıma muhtaç özürü bireylerin kişisel bakımı ile ilgili tuvalet eğitimi, yeme içme, banyo, el yüz temizliği, giyinme soyunma gibi günlük, haftalık, aylık ihtiyaçlarını karşılamak ve/veya yardım etmek ve/veya takip etmek, sorumlu olduğu grubun bakım, temizlik ve düzeninin sağlanmasına yardımcı olmak ile sınırlandırılmıştır. Bakım merkezlerinin her 6 (altı) bakıma muhtaç özürü için bir bakıcı personel çalıştırılması gerekmektedir.

Bakıcı personel, İl Sosyal Hizmetler Müdürlükleri bünyesinde Vali onayı ile sosyal çalışmacı, psikolog, çocuk gelişimci, tabip, hemşire veya sağlık memuru unvanına sahip kişiler arasından farklı mesleki unvanlara sahip üç kişiden oluşturulan Bakım Hizmetleri Değerlendirme Heyetince hazırlanan Bakım Raporunu ve bireysel bakım planını uygulamakla görevlendirilmektedir.

Bakım Hizmetleri Değerlendirme Heyeti, bakıma muhtaç özürülere verilen bakım hizmetlerini takip ederek bakım merkezlerine ve kişilere rehberlik edecektir. Ayrıca, İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğünün görevlendirmesi hâlinde kontrol hizmetlerini yürütecektir. Hizmetlerin uygunluğunun denetlenmesi İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü ile SHÇEK Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Başkanlığı'na verilmiştir. Her yıl en az iki kez inceleme yapılacak ve inceleme raporu hazırlanacaktır.

Ayrıca, bakım merkezlerinde meslek elemanları tarafından oluşturulacak Evde Bakım Hizmet Birimi, bakıma muhtaç özürü bireyi ve ailesini her ay düzenli olarak ikametgâhında ziyaret ederek bakım hizmetlerinin sunumunu takip edecek, bakıma muhtaç özürü bireye ve ailesine psiko-sosyal destek hizmetlerini verecektir.

Bakıma muhtaç özürlü bireylerden bakım merkezlerine kabul edilenlere karşı ihmal ve istismarı görülen veya suç işleyen merkez personeli hakkında, Türk Ceza Kanunu hükümlerine ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu'na göre hukuki ve idari işlemler yapılacaktır.

Yukarıda belirtilen hususlar ışığında bakıcı personel olarak hizmet verecek kişinin görev alanı ve sınırlarını bilmesine ve uygulamasına ilişkin standart oluşturmak amacıyla bir sertifika programının zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Bu amaçla, MEB'in talebi doğrultusunda Hacettepe Üniversitesi'nin Hemşirelik Yüksek Okulu, Sosyal Hizmetler Bölümü, Çocuk Gelişim ve Eğitim Bölümü, Çocuk Ruh Sağlığı Bölümü ile SHÇK Genel Müdürlüğü, Gülhane Sağlık Vakfı Özel Eğitim İÖO, Evde Bakım Derneğinin temsilcilerinden oluşan bir komisyon tarafından "Bakıma Muhtaç Özürlü Bireylere Hizmet Verecek Bakıcı Personelin Eğitim Müfredat Programı" taslağı hazırlanmış olup ayrıca MEB koordinatörlüğünde 27.03.2007 tarihinde SHÇEK Genel Müdürlüğü ve Özürülüler İdaresi Başkanlığı katılımıyla yapılan yeni bir çalışma ile özürülü bireylerle ilgili mevzuat ve 05.05.2005 tarih ve 24 sayılı Kurul Kararı ile kabul edilen "Özel Kurslar Çerçeve Programı" doğrultusunda hazırlanan ve MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'na sunulan "Bakıma Muhtaç Özürlü Bireylere Hizmet Verecek Bakım Elemanı Yetiştirme Kursu Programı" nda programa katılacak kişilerin en az ilköğretim seviyesinde olması öngörülmüştür. Ancak, Talim ve Terbiye Kurulu üyeleri arasında bu programın seviyesinin en az lise olması gerektiği konusunda görüşlerin bildirilmesi nedeniyle konu ile ilgili açıklama yapmak gerekmiştir.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'na sunulan programın seviye tespiti konusu, program hazırlama çalışmalarında da tartışılmıştır. İlköğretim seviyesinden üst bir seviyede olmasının uygunluğu ve yararı düşünülmele birlikte program ilköğretim seviyesindedir.

Ayrıca ülkemiz koşulları değerlendirildiğinde; lise ve üniversite mezunu kişilerin ihtiyaç duyulan düzeyde istihdam talep etmeyecekleri, dolayısıyla özel bakım merkezlerinde hizmet üretilmesinin sıkıntıya gireceği, konunun önemi ve aciliyetine binaen arzu edilen hizmetin hayata geçirilmesi önem arz ettiğinden, toplumda profesyonel iş anlayışının gelişmesi için gerekli zaman beklenemeyeceğinden, eğitim seviyesinin en az ilköğretim seviyesi olarak öngörülmesinin zorunlu olduğu değerlendirilmektedir.

Bu programda, bakıma muhtaç özürülü bireylerin kişisel bakım ihtiyacını karşılamaya yönelik hizmet verecek bakım elemanının teorik bilgiyi kazanabilmesi yanında özel yetenek ve ilgi gerektiren uygulamayı da gerçekleştirmesi beklenmektedir. Ülkemizin var olan koşullarında çeşitli nedenlerle eğitim seviyesini ilköğretim üstüne çıkaramamış ancak yeterliliğinde

olan ve bu konuya ilgi duyan kişilerin de olması hazırlanan bu programın ilköğretim seviyesinde olması gerektiğini desteklemektedir.

Kanun ve yönetmelikler ile belirlenen bakım hizmetinin aciliyetine binaen arzu edilen hizmetin hayata geçirilmesi önem arz ettiğinden toplumda profesyonel iş anlayışının gelişmesi için gerekli zaman beklenemeyeceğinden eğitim seviyesinin en az ilköğretim seviyesi olarak öngörülmesinin zorunlu olduğu değerlendirilmektedir.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı ve üyelerince uygun görülmesi halinde "Bakıma Muhtaç Özürlü Bireylere Hizmet Verecek Bakım Elemanı Yetiştirme Kursu Programı" seviyesinin ilköğretim olması hususunda bilgi ve gerekçeler arz olunur. 02.04.2007

Avni ÖZKAYA
SHÇEK Gn.Md.
Özürlü Bakım Hizmetleri
Dairesi Başkanı

Gülten ÖZUNER
SHÇEK Gn.Md.
Özürlü Bakım Hizmetleri Dairesi Bşk.
Şube Müdürü

Demet HENDEK
SHÇEK Gn.Md
Özürlü Bakım Hizmetleri Dairesi Bşk.
Sosyal Hizmet Uzmanı

MUHALEFET ŞERHİMDİR

30.07.2006 tarih ve 26244 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ‘Bakıma Muhtaç Özürlülerin Tespiti ve Bakım Hizmeti Esaslarının Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik’ hükümleri doğrultusunda hazırlanan ve kurulumuzda görüşülen Bakıma Muhtaç Özürlü Bireylere Hizmet Verecek Bakım Elemanı Yetiştirme Kursu Programı’nın 6.maddesinde belirtilen ‘en az ilköğretim mezunu’ ibaresinin amaçlanan hizmetler karşısında yeterli olmayacağını düşünüyorum.Millî Eğitim Bakanlığı’nın dışındaki çeşitli Bakanlık ve Kurumlara bağlı olarak yürütülen toplumun farklı kesimlerine hitap eden çeşitli kursların yeterince denetlenemediği bilinen bir gerçektir.Söz konusu ‘Özürlü Bakım Elemanı Kursu’ ve benzerlerinin SHÇEK Genel Müdürlüğü ile İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü elemanlarınca yeterli biçimde denetlenemeyeceği endişesini taşımaktayım.Taşradaki uzun hizmet yılları içinde müşahedelerim sonucunda ilgili genel müdürlüğün sayısı oldukça kısıtlı teftiş birimi ile bu hizmeti yerine getiremeyeceği,İl müdürlüğünün teşkilat yapısında bu tür denetimleri yapacak gelenek ve yeterli birikimin bulunmaması sebebiyle iyi duygu ve amaçlarla çıkarılan yasa ve yönetmelikler çerçevesinde hizmet görecektir kurs ve bu kursiyerlerin istihdam edilecekleri özel bakım evlerinin kısa sürede esas gayelerinden uzaklaşacağını ,ancak eğitim seviyesi biraz daha yüksek vasıflı elemanların görev yapmalarına imkan verilerek bir nebze olsun bu olumsuzların önüne geçilebileceği düşüncesiyle adı geçen kurs programında ‘en az orta dereceli okul’ mezunu olmak kaydının bulunmaması sebebiyle karşı görüşümü belirtiyorum.4.4.2007

Ömer Özcan

Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi